

1. táblázat. Az első 12 legnagyobb iparvállalat rangsora a nettó árbevétel alapján 1989-ben, 10 Mrd Ft értékhatár felett (KSH + Figyelő)

Sorrend		A vállalat megnevezése	Létszám	Brottó állóeszköz szerinti 1989. évi sorrend	Export értékesítés	Belföldi értékesítés
1989	1988					
1.	2.	Tiszai Vegyi Kombinát	16.	2.	6.	3.
2.	1.	Dunai Vasmű	6.	1.	7.	2.
3.	4.	Papíripari Vállalat	5.	4.	29.	1.
4.	3.	Magyar Vagon és Gépgyár	2.	3.	2.	10.
5.	5.	Ikarus Karosszéria és Járműgyár	11.	17.	1.	31.
6.	7.	Leni Kohászati Művek	13.	5.	13.	4.
7.	8.	Taurus Gumiipari Vállalat	9.	11.	8.	6.
8.	-	Videoton Ipari Rt.	3.	29.	3.	19.
9.	10.	Növényolajipari és Mosószergyártó V.	43.	20.	11.	7.
10.	11.	Kőbányai Gyógyszerárugyár	20.	10.	4.	56.
11.	13.	Tungsram Rt.	1.	14.	5.	60.
12.	12.	Ózdi Kohászati Művek	17.	7.	12.	8.

A szocialista rendszerben a magyar nemzetgazdaság fontos szerepet szánt az iparnak, ezt illusztrálja az 1. táblázat. Látható, hogy a magyar vaskohászat három legnagyobb vállalata, a Dunai Vasmű, Lenin Kohászati Művek és az Ózdi Kohászati Üzemek a tizenkét legnagyobb iparvállalat között volt, még 1989-ben, a rendszerváltást megelőző évben is.

Ezért volt megdöbbentő az 1990-es évek elejétől megindult visszaesésük, különösen ha figyelembe vesszük, hogy közülük több vállalat – valamilyen formában – jórészt ma is létezik.

A Gyár területén csak az acélgégyártás és hengerlés szűnt meg, továbbra is vannak működő vállalkozások. Még működik a régi Nagykovácsműhely (Hámor Zrt.), és más egyéb fémipari üzem is (MEGÉPSZER Kft.) még a mai napig kenyeret adnak több száz embernek, de a gyári dudu már nem jelzi az 5, a 6, a 14 és a 22 órát.

A nagy múltú diósgyőri gyár több évszázados működését, a kiemelkedő termelési eredmények mellett, számos kudarc is jellemezte. A diósgyőri kohászok szaktudása, helytállása azonban mindig győzni tudott. Sajnos, 2008. évben minden erőfeszítés ellenére a gyár bezárását már nem tudták elkerülni, ami az Európa-hírű Diósgyőri Kohászat megszűnését eredményezte.

A Diósgyőri Kohászat és Gépgyár emlékét a gyár által alapított Kohászati Múzeum mellett a két gyár korábbi veze-

tői által létrehozott Északkelet-Magyarország Ipartörténetének Ápolásáért Alapítvány gondozza. Közös munkájuk eredményeként 2007 óta minden évben a kétnapos Fazola Napok keretében emlékeznek a dicső múltra. Az első napi konferencián és hagyományörző szakestélyen, a második napon Újmassán a Fazolakohó térségében gyűlik össze az 1500-2500 résztvevő.

A gyárak történetét jeles

szervezők könyvsorozat (Tanulmányok Diósgyőr történetéhez) 17 kötetében, illetve eredeti fényképeket bemutató könyvekben dolgozták fel. Ezek közül több kiadvány a mai napig kapható az Alapítvány Miskolc, Bartók Béla utca 1. alatti ipartörténeti emlékházában.

Irodalom

- [1] *Kiszely Gyula*: A Diósgyőri Magyar Állami Vas- és Acélgégyár története (1867–1945) (Tanulmányok Diósgyőr történetéhez 1; Miskolc, 1997)
- [2] *Boros Árpád*: Diósgyőri Kohászat a tevékenysége tükrében 1770–2010.
- [3] *Jung – Kiss – Sélei – Sziklavári*: A diósgyőri acélgégyártás története a folytacélgégyártás bevezetésétől napjainkig (Tanulmányok Diósgyőr történetéhez 15; Miskolc, 2004)
- [4] *Boros Árpád*: Képeskönyv a Diósgyőri Kohászat életéből 1770–2015 (Miskolc, 2015)
- [5] *Marosváry László*: A Diósgyőri Hengerművek Története (Tanulmányok Diósgyőr történetéhez 5; Miskolc, 1999)
- [6] *Porkoláb László*: Források Diósgyőr-Vasgyár történetéhez 1770–1919 (Tanulmányok Diósgyőr történetéhez 12; Miskolc, 2003)
- [7] *Porkoláb László*: Források Diósgyőr-Vasgyár történetéhez 1920–2005 (Tanulmányok Diósgyőr történetéhez 13; Miskolc, 2006)

Koszorúzás a 250 éves diósgyőri vasgyártás emlékére

A Diósgyőri Kohászat múltjára emlékezve a *Fazola Henrik* által Miskolc-Ómassán épített első faszenes nagyolvasztó emléktáblájánál 2020. július 28-án az alapítás 250 éves évfordulója alkalmából megemlékezést tartottak. A rendezvény szervezői voltak: az Északkelet-Magyarország Ipartörténetének Ápolásáért Alapítvány (EKMITA), a Magyar Műszaki és Közlekedési Múzeum (MMKM) Kohászati Gyűjteménye és az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület (OMBKE) Diósgyőri Helyi Szervezete. A megemlékezésen közel 80 érdeklődő vett részt.

Az elmúlt 250 év történetéről megemlékezett:

- *Dr. Harcsik Béla*, az MMKM muzeológusa,
- *Dr. Nyitrai Dániel*, az OMBKE Vaskohászati Szakosztály Diósgyőri Helyi Szervezetének elnöke,
- *Sipos István*, az EKMITA kuratóriumának elnöke.

Köszöntőt mondott:

- *Borkuti László*, a Miskolc m.j.v. kulturális főtanácsnoka,
- *Dr. Hatala Pál*, az OMBKE elnöke,
- *Bocz András*, a Magyar Vas- és Acélipari Egyesülés igazgatóhelyettese,
- *Szűcs György*, az Országos Fémipari Ipartestület elnöke.

A rendezvényt koszorúzás zárta, ahol Miskolc megyei jogú város alpolgármestere, az Északkelet-Magyarország Ipartörténetének Ápolásáért Alapítvány, az OMBKE, az MMKM Kohászati Gyűjteménye és az Országos Fémipari Ipartestület képviselői helyezték el az elődök előtti tisztelgésüket jelképező koszorúkat.

A rendezvényről készült képek a hátsó borítón láthatók.

Harcsik – Nyitrai – Sipos